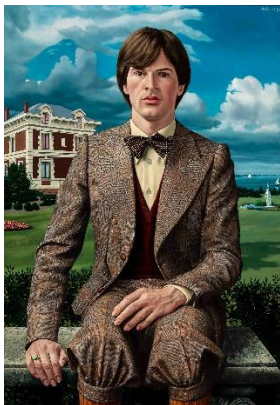

Amsterdam Museum en Rijksmuseum kopen gezamenlijk schilderij Carel Willink

Portret van Rik (1976) verbeeldt een geschiedenis van homo-emancipatie in Nederland

Het Amsterdam Museum en het Rijksmuseum kopen gezamenlijk een werk aan van de Amsterdamse schilder Carel Willink. Het schilderij *Portret van Rik* uit 1976 toont Rik van Dam, de levenspartner van de Amsterdamse uitgever en schrijver Johan Polak. Willink portretteerde Van Dam als een trotse man in een tijd waarin homo-emancipatie in Nederland nog niet vanzelfsprekend was. Met het werk kan het verhaal van de Amsterdamse queer-emancipatie worden verteld. Deze geschiedenis is nog altijd onderbelicht in beide musea. De aankoop van het schilderij bezegelt de allereerste gezamenlijke aankoop van het Rijksmuseum en het Amsterdam Museum, die mede mogelijk gemaakt is door de VriendenLoterij, het Sylvia en Carel Willink Fonds/Rijksmuseum Fonds en Tertius Gallery. Het portret zal vanaf donderdag 17 april te zien zijn in het Amsterdam Museum aan de Amstel.

Het Amsterdam Museum verwierft naast het schilderij ook het kostuum en de ring waarmee Van Dam is geportretteerd, en een door Carel Willink gesigneerd en beschreven fotoalbum. Judikje Kiers, directeur Amsterdam Museum: "We zijn erg blij met het werk van Carel Willink. Als stadsmuseum focussen wij ons op het verzamelen en vertellen van een diversiteit aan verhalen, waaronder ook de lhbt+-geschiedenissen in stad en land. Dit portret verbeeldt homo-emancipatie op een unieke manier en is van belang voor de zichtbaarheid en acceptatie van lhbt+-perspectieven in Nederland. Het is daarom van meerwaarde voor onze collectie."

Carel Willink (1900 - 1983), *Portret van Rik*, 1976, olieverf op doek

Portret van Rik

In 1976 kreeg Carel Willink van de Amsterdamse uitgever en schrijver, Johan Polak (1928-1992) de opdracht om een portret te schilderen van diens partner Rik van Dam (1950-2018). Rik zit op een tuinbank met op de achtergrond de villa Flevorama, het woonhuis van Polak in Muiderberg tussen 1962 en 1988 en een trefpunt voor Amsterdamse homoseksuele mannen. Gerard Reve was er vaak te vinden en heeft er zijn roman *Lieve Jongens* geschreven. Van Dam is geportretteerd als zelfbewuste en trotse man.

Het Amsterdam Museum verwierft het *Angelo Litrico*-kostuum en de scarabee-ring, die Rik op het schilderij draagt. Daarnaast een door Carel Willink gesigneerd en beschreven fotoalbum, waarin ongeveer 60 foto's het hele creatieve proces rond het portretteren verbeelden. Het portret en de

objecten vormen samen een uniek ensemble.

Johan Polak en Rik van Dam

Johan Polak was uitgever, schrijver en groot boekenkenner. Polak groeide op in een liberaal joods gezin in Amsterdam. Hij richtte samen met Rob van Gennep in 1962 de uitgeverij Polak & Van Gennep (Prinsengracht 820). Enkele jaren later richtte Polak Nieuwscentrum Athenaeum op aan het Spui; hieruit ontstonden de latere boekhandels. Polak publiceerde veel essays over klassieke schrijvers als Herodotus, Plato en Vergilius, maar ook van Oscar Wilde en Couperus.

Polak kwam in de jaren zestig uit voor zijn homoseksuele geaardheid en behoorde tot de eerste bestuursleden van het COC, de lhbt+-belangenorganisatie in Nederland. Zo was hij betrokken bij het tijdschrift over homoseksualiteit *Dialoog* en was hij beschermheer van het *Genootschap voor Tegennatuurlijke Letteren* met bekende leden als Gert Hekma, Theo van der Meer en Ab van der Steur.

Polak en Van Dam leerden elkaar kennen in 1973, waarna Van Dam de dag na hun kennismaking introk bij Polak. Van Dam werkte als model voor een bromfietsmerk en werd geadoreerd door Polak. Wederzijdse vriend en dichter Hans Warren dichtte over Van Dam: *“Was elke beeldhouwer/niet op dit volmaakte lijf verliefd?”*

Carel Willink

De Amsterdamse schilder Carel Willink (1900-1983) is een van de belangrijkste Nederlandse schilders van de 20^e eeuw. Hij is de bekendste schilder van het magisch realisme, al sprak Willink zelf liever van imaginair of fantastisch realisme. Willink woonde bijna zijn hele leven in Amsterdam, in het gebied rondom het Rijksmuseum en maakte foto's van allerlei huizen en beelden in zijn nabije omgeving, die hij gebruikte in zijn schilderijen. Daarin zijn elementen uit de werkelijkheid aangevuld met zijn fantasie. Zijn werken geven daardoor een bijzondere kijk op een imaginair Amsterdam uit de 20^e eeuw. Willinks oeuvre omvat naast tekeningen ruim 300 schilderijen, waaronder een aanzienlijk aantal zelfportretten, portretten van zijn vrouwen en vrienden, en portretten in opdracht. De grootmeester van het magisch realisme is niet alleen bekend om zijn monumentale, architectonische decors en onheilspellende wolkenluchten, maar ook om zijn portretten van onder andere biernagenaar Freddy Heineken en koningin Juliana.

Het schilderij Portret van Rik (1976) en de bijbehorende objecten zijn vanaf 17 april tot en met 1 juni 2025 te zien in Panorama Amsterdam: een levende geschiedenis, de vaste tentoonstelling van het Amsterdam Museum, Amstel 51. De aankoop door het Rijksmuseum en het Amsterdam Museum is mede mogelijk gemaakt door de VriendenLoterij, het Sylvia en Carel Willink Fonds/ Rijksmuseum Fonds en Tertius Gallery.

Tertius van Oosthuizen, directeur Tertius Gallery: *“Het ensemble van kunstwerk en bijbehorende objecten ontdekten wij in een private collectie en herkenden gelijk dat het niet alleen een zeer gedetailleerd schilderij is van de hand van grootmeester Carel Willink; een van de belangrijkste Nederlandse schilders van de 20e eeuw, echter dat het iconische portret voor Amsterdam en Nederland tevens inzicht biedt in een periode van emancipatie en een algemeen belang op unieke wijze verbeeldt als enige in zijn soort in de kunsthistorie. We zijn trots dat we, samen met het Rijksmuseum en het Amsterdam Museum, hebben mogen bijdragen in het mogelijk maken dat het schilderij vanaf nu te zien zal zijn en in de collecties van beide musea is opgenomen, als eerste gezamenlijke verwerving in de geschiedenis.”*

Noot voor redactie, niet voor publicatie

Met vragen of opmerkingen richt u zich tot Kim Koopman via k.koopman@amsterdammuseum.nl of 06 22 92 77 29.

Betrokkenen staan open voor interviews, telefonisch of bij het werk in het Amsterdam Museum. Er volgt later een officieel ontvangst met alle kopstukken waar u als pers ook bij aanwezig kan zijn. Bij interesse neem contact op.

Beeldmateriaal

Bovenstaand beeldmateriaal is beschikbaar via <https://we.tl/t-i6WUNNyLqz>.